60e jaargang. — N° 87. Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden Zaterdag, 19 Juli 1913

Men schrijft in te Tongeren bij **H. Collée**, uitgever en eigenaar van dit blad.

DE POSTRIJDER verschijnt s woensdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten **franco** gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

Telefoon N° 12

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Twee maal per week, **4** fr. per jaar
Een maal » **3** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : **15** centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en anders artikels, vooraan of binnen in het blad : **1** frank den drukregel.

EERSTE BLAD

God buiten !

In de Fransche Kamer heeft eene gedenkwaardige bespreking plaats gehad.

Het Gouvernement heeft een nieuw wetsontwerp neergelegd, zoogezegd om het officieel onderwijs te verdedigen en te beschermen ; het ware doel is : de katholieken, priesters en Bisschoppen den mond te stoppen en te beletten dat zij de onzijdige scholen zouden aanklagen als slechte scholen onder godsdienstig opzicht.

Sedert 1882 is het officieel onderwijs in Frankrijk onzijdig, maar er was dan verstaan dat de onderwijzer zou mogen spreken van de plichten jegens God.

Tijdens de bespreking van het nieuwe wetsontwerp vroeg de heer Grousseau, katholiek :

« De kwestie is te weten of men, volgens de uitdrukkelijke beloften van » 1882 de plichten jegens God zal onder» wijzen. »

Daarop antwoordde M. Bartho, minister-voorzitter :

« Ik zal dezen raad aan de onderwij» zers niet geven. *(Toejuichingen links).* » Het zou het beste middel zijn, de » schoolonzijdigheid te schenden. *(Toe» juichingen links. Verzet rechts).*

M. Pion, (rechterzijde). Dat is de wet schenden. Nooit heeft men iets gezegd dat erger was.

De heer Barthou. — « Uit mijne woorden moet men niet besluiten dat een onderwijzer tegen God of tegen zulken of zulken Godsdienst zou mogen spreken.

Dat ware ook tegen de onzijdigheid.

Het is dus wel verstaan dat de officieele onderwijzers en onderwijzeressen in hunne lessen van God niet mogen gewagen — natuurlijk dan ook niet van Jezus, den Zaligmaker, O. L. Vrouw, de Heiligen, de Sakramenten en al wat met den Godsdienst betrekking heeft.

Men wil den Godsdienst doodzwijgen, ziedaar het doel.

Men zegt wel dat de onderwijzer niet tegen den Godsdienst mag spreken, maar men geeft de leerlingen schoolboeken in de hand, welke leerstelsels inhouden, die regelrecht tegen den Godsdienst handelen.

De onderwijzer moet wel uitleg geven over die lessen, die in die schoolboeken voorkomen, en is dus gedwongen, willen of niet, den Godsdienst rechtstreeks of onrechtstreeks te bestrijden.

∴

Toen de wet van 1882, die het onzijdig onderwijs heeft ingesteld, gemaakt werd, dan zegden de fransche geuzen dat zij vol eerbied waren voor den Godsdienst — alleenlijk wilden ze niet dat aanstoot gegeven werd aan niet geloovige leerlingen, door de godsdienstlessen of door het spreken over Godsdienst — anders was het al wat de Hemel geven kan.

Doch het heeft niet lang geduurd ; stil lekens en steeds meer en meer stak de wolf zijne ooren door het schapenvel.

Vergeten wij niet dat de Belgische geuzen, niet anders verlangen dan te kunnen doen gelijk in Frankrijk.

Vergeten wij den omzendbrief niet welken de heer Rolin in 1879 uitzond, als de ongelukswet neergelegd was ; en die gekend gebleven is onder den titel : NIETS IS VERANDERD !

Men wilde dan ook de bevolking wijsmaken dat alles bleef gelijk het was ; — waarom veranderde men dan de wet ?

De zegepraal van 1884 heeft de pogingen der geuzen in België verijdeld, anders ware het hier geweest zooals in Frankrijk.

Eerst een vinger, daarna geheel de hand

Laat ons hopen dat de nieuwe schoolwet welke in de kamer is neergelegd en weldra zal besproken worden, aan de katholieken het middel zal geven hunne kinderen te vrijwaren tegen de aanslagen der geuzen op hun Geloof !

Op zijn plaats gezet

Ter gelegenheid van het bezoek des Konings aan de stad Luik, hadden de afgevaardigden van het katholiek schoolcomité aan den heer Burgemeester van Luik, M. Kleyer gevraagd, dat er aan de kinderen der vrije, katholieke scholen eene plaats zou voorbehouden worden op den doortocht van zijne Majesteit, evenals zulks vergund was geworden aan de kinderen der Officieele scholen. De liberale heer Kleyer weigerde volstrekt... en zond dus op 7de Juli de katholieken ervan door met een fier en minachtend « non passumus ».

Dat was liberale verdraagzaamheid.

Gelukkig lieten de katholieken van Luik zich niet op op de teenen trappen en gingen zij in beroep bij hooger geplaatste personen... en niet vruchteloos. Van hoogerhand werd hun geantwoord dat zij zich opnieuw zouden naar M. Kleyer begeven en van hem zouden eischen dat hij « schriftelijk » toe steumme om de katholieke schoolkinderen eene plaats te verleenen. Op 10den Juli gingen de afgevaardigden dan weder bij den heer Burgemeester. M. Kleyer had gekeerd als een weerhaan en onmiddelijk gaf hij « schriftelijk » zijne toestemming. De kinderen der katholieke scholen, 10700 in getal (en nog waren de kleinen der bewaarscholen er niet bij) kregen een der schoonste plaatsen, en hebben verleden Zondag Vorst, Vorstin en hunne kinderen toegejuicht met eene geestdrift, die de aandacht der Koninklijke familie zelfs op hen heeft getrokken. Het koninklijk rijtuig heeft stil gehouden om de kinderen toe te laten ruikers en bloemen te geven aan de Koningin, de Prinsjes en 't Prinsesje.

De H. Burgemeester, die ook in rijtuig, voor zijne Majesteit opreed, zal nu... misschien... gezien hebben dat er toch katholieke kinderen en scholen zijn in Luik, als hij de oogen niet vrijwillig heeft toegenepen, want : « wat baten kaars of bril, als d'uil niet zien en wil. »

Wat er ook van zij.., hij heeft eene lerme les ontvangen van Koning Albert zelve, door de aandacht die zijne Majesteit verleende aan kinderen, die, volgens M. Kleyer geene aandacht waard waren, om dat zij katholiek waren.

Vergeten wij niet een wel verdiend « bravo » te roepen voor het flink werken der afgevaardigden der Luiksche katholieke scholen : zij hebben eens laten zien, dat in een land waar katholieken aan 't bestuur zijn, de katholieken het ben zijn zich te laten verdringen door tegenstrevers, die altijd om « vrijheid » roepen voor hun eigen zelven maar diezelfde vrijheid weigeren aan katholieken, al waren het kinderen.

V. W. Noël.

De Schoolwet.

Bij eenparigheid bestuit de rechterzij niet uiteen te gaan alvorens de schoolwet is gestemd.

De rechterzijde vergaderde woensdag morgend te 10 uur en held eene zeer belangrijke vergadering.

Ongeveer 75 leden woonden de beraadslaging bij, die vooral ten doel had de werkzaamheden der Kamer te regelen.

Er werd uitvoerig gesproken over de kwestie van te weten, wanneer de schoolwet zou in behandeling genomen worden : nog in den loop van dezen zittijd of wel in eenen buitengewonen zittijd, die in October zou gehouden worden.

M. Theodor verdedigde die laatste oplossing, maar hij was om zoo te zeggen alleen van zijn gedacht.

Bijna bij eenparigheid werd besloten, dat men niet zou uiteengaan, alvorens de schoolwet zou gestemd zijn.

M. Woeste heeft aangedrongen opdat de rechterzij blijken van volhardingsvermogen zou aan den dag leggen.

Het is er niet om te doen, iets te beslissen, maar vooral de beslissing na te leven en steeds in de Kamer aanwezig te zijn wanneer er gestemd wordt.

Men heeft bij de leden aangedrongen om zoo veel mogelijk te aarzelen in het toestemmen tot « paireeren » met leden van de linkerzij.

BUITENLAND.

Nederland.

— EEN VERWOED GEVECHT. — Dinsdag morgend ontstond er te Maastricht, twist tusschen Hubert Peeters, Felix Schipkens en Leon Jullot. Van woorden kwam men tot daden en de messen speelden hunne rol. Eene verwoede vechtpartij had plaats. Talrijke nieuwsgierigen snelden toe en aanden de ijselijke slachting beletten, doch zij gelukten er niet in. Hubert Peeters lag dood in een bloedplas ten gronde. Zijn lichaam was met messteken doorkerld. Jullot lag nevens hem met opengereten buik, waaruit de ingewanden puilden. Schipkens had messteken in de beenen bekomen. Deze laatste bekende Peeters dood gestoken te hebben.

Frankrijk

Twee luchtvliegers levend verbrand.

Maandag morgend beproefde de luchtvliegers Bertin, vader en zoon, eene vliegmachien hunner uitvinding, in eene vlakte te Cyancourt. Op eene hoogte van veertig meters gekomen, kapsijsde het vliegtoestel en plofte op den grond. De naphtevergaarbak vatte vuur en voor dat er hulp opdaagde, waren de twee ongelukkigen levend verbrand.

Ziehier nadere bijzonderheden over dit drama.

De heer Bertin, zoon, had in zijne fabriek te Puteaux een eendekker, van bijzondere type voorzien van een motor van 100 paardenkkacht vervaardigd en ging sinds eenige dagen nabij Versailles met dit vliegtoestel tot proefnemingen over.

Gisteren morgend vloog hij over de vallei van de Chevreuse en de jonge man nam zijn vader als passagier mede. Het toestel was op 100 meters hoogte, toen eene ontplofling plaats had, terwijl de rechtervleugel zich niet meer in zijn gewonen toestand bevond.

Toch wist Bertin, zoon, te dalen, doch om telegraafdraden te ontwijken, wilde hij terug stijgen. Dit had de omkanteling van het toestel tot gevolg, welk van 30 meters hoogte ten gronde stortte, terwijl de brandstofvergaarbak vuur vatte en beide luchtvliegers dadelijk van vlammen waren omgeven. Hunne lichamen werden verkoold.

DE LAATSTE WOORDEN VAN EENEN TERDOODVEROORDEELDE. — Laage, de 28 jarige moordenaar der 76-jarige logisthoudster te Parijs, wiens halsrechting Vrijdag morgend plaats had, sprak de volgende woorden, eenige stonden voor dat zijn hoofd onder de valbijl viel : « Ik zou tot gansch de wereld willen spreken ; ik zou willen dat mijne laatste woorden door iedereen zouden kunnen gehoord worden, bijzonder door de jeugd.

« Wat mijn verderf geweest is, was dat ik mijne moeder verlaten heb. Indien ik bij haar gebleven ware zou ik de eerlijke man gebleven zijn, dien ik aan hare zijde begon te worden. Ach ! wat was ik toen gelukkig... maar sinds... en nu...? Dat komt ervan ! »

Een zonderlinge haarsnijder.

Een heer van een 30 tal jaren, wel gekleed, deed op de Parijzer boulevards twee jonge vrouwen aanhouden die hij beschuldigde van hem bestolen te hebben.

Men ging uitleg geven in het policiebureel, en de drie personen werden naar het commissariaat van Neuilly gezonden, daar het feit op dat grondgebied was gebeurd.

Terwijl de commissaris de twee vrouwen, Alice Prieur en Lucie Patrick, die in de Geoffroy-Saint Hilairestraat te Parijs wonen, ondervroeg, merkte hij op dat het haar der meisjes kort en op zonderlinge wijze was afgesneden.

Deze bijzonderheid trof den kommissaris, daar sinds eenigen tijd verscheidene vrouwen bij hem waren komen klagen dat een persoon hen had medegelokt in een hotel, en na ze gehypnotiseerd te hebben hun haar had afgesneden.

De heer Carrié vroeg dan aan Alice Prieur en Lucie Patrick waarom zij hun haar op zoo zonderlinge wijze droegen, en daarop verklaarden de vrouwen dat het de persoon was die hen beschuldigde, die na hen in slaap te hebben gebracht, hun haar had afgesneden.

De klager, zekere Leramboury, die een zeer net hotel bewoon niet ver van de Porte Maillot kon hierop weinig antwoorden, en de kommissaris ging eene huiszoeking bij hem doen. De magistraat vond er niet min dan vier en negentig vrouwenhaarbossels.

Er waren er van alle kleuren, bruine, zwarte, blonde, rosse. Een coiffeerder, M. Boiavron werd geroepen die het gevonden haar schatte op 2,500 frank. Bij een onderzoek in het opschikkabinet van Leramboury vond men een zeeppoetselje van verschillige soorten zeer fijne vrouwenharen gemaakt.

Leramboury bekende zijne zonderlinge manieren en beloofde aan de schade te vergoeden, want hij is zeer rijk en van goede familie.

M. Carrié heeft den zonderlingen haarsnijder alsook de juffers Alice Prieur en Lucie Patrick naar het depot doen leiden.

Duitschland.

— GRUWELIJKE MISDAAD. — *Een 12-jarig meisje in stukken gesneden.* — Sinds eenige dagen was het 12-jarig dochtertje van den schrijnwerker Kelscher, van Ludwighafen (Duitschland) verdwenen en alle opzoekingen en alle opzoekingen om haar terug te vinden waren vruchteloos.

De vader heeft Woensdag macht het vreeselijk verminkt lijk van zijn kind in eenen zak ondekt, neergelegd dicht bij het hospitaal, op den kant van eenen gracht. De armen en beenen van het lijkje waren in stukken gesneden.

Het hoofd was van de romp gescheiden en de ingewanden en het hart uit het lichaam gerukt.

De akelige overblijfsels waren alvorens in den zak gestoken te zijn gewasschen.

Eene vrouw had eenen kerel ontmoet, drager van eenen zak en die in de richting van het burgerlijk gasthuis begaf.

De policie heeft daarop zekere Siegel aangehouden, die de atschuwelijke misdaad bekende.

Het monster dat 30 jaar oud is, gehuwd en vader van drie kinderen had drie weken geleden de echtelijke woning verlaten.

Een gebuur had Siegel bebloede kleederen zien wasschen en zulks aan de policie kenbaar gemaakt.

Wanneer de policie op de kamer van den ellendeling kwam, was hij bezig de bloedvlekken op den plankenvloer met een bijtende vocht te doen verdwijnen.

Hij verklaarde de ingewanden van het slachoffer Emma Kelschei in eenen aalput geworpen te hebben.

Het monster dat naar de gevangenis werd gebracht, moest door de gendarmerie tegen de volkswoede worden beschermd.

Italië

— EEN MEER VERDWENEN — Een vreemd verschijnsel heeft zich voorgedaan in de provincie Rome. De schilderachtige wateren van het meer Casterno zijn plotselings verdwenen. Het ligt nu heelemaal droog. Hetzelfde verschijnsel heeft zich reeds vroeger voorgedaan en de heeren hadden zelfs reeds den grond van het meer behouwd, maar telkens is het water teruggekomen. Voor eenige weken zijn er nog twee kinderen in het meer verdronken.

Een ander bericht meldt dat duizenden visschen op den bodem van het meer achterbleven. Het is 22 jaar geleden dat dergelijk verschijnsel zich voordeed. Toen bleef het water 5 maanden weg en keerde toen evenploteseling terug met de visschen. De legende zegt dat dit meer verdwijnt telkens er menschen in verdronken zijn. Er zijn in den laatsten tijd inderdaad verscheidene menschen in het meer omgekomen.

Oostenrijk-Hongarie.

— TACHTIG PERSONEN DOOR DEN HAGEL GEDOOD. — Een vreeselijke hagelslag is over de gemeente Erdoe-Szakall, in Transsylvanie gevallen. Tegelijkertijd blies een ijzige wind, zoodat de hagelhollen in de lucht samenvrozen en echte ijsblokken vormden. Deze stukken, een en twee kilos wegend, hebben menschen en dieren gedood. Meer dan 80 personen zijn omgekomen.

Engeland.

— DE LONDENSCHE DIERENTUIN. — Verleden jaar werd er door het beheer van den Dierentuin van Lon den aan voedsel voor de dieren besteed : 165,000 fr. waarvan 32,725 voor het hoei, 16,130 voor de klaver, 9300 voor het gras, 1435 voor de haver ; 8800 voor het zaad ; 13,000 voor zeevisch ; 9150 voor zoetwater-visch ; 18,800 voor paarden vleesch ; 12,400 voor vruchten, enz.

Indien gansch de bevoorrading over het jaar op een dag moest afgeleverd worden, dan hadde men voor de poorten van den Dierentuin gezien : 316 paarden, 239 geiten ; 1495 konijnen, 62 Indische varkens, 25,538, muizen, 7217 ratten, 857 duiven, 9207 musschen, 38 eenden, 31,850 eieren, 9674 kilos haring, 6000 liters versche melk ; 15,246 kroppen latuwe-sla, 20,416 bussen vitsen, 114 wagens klaver, 219 wagens stroo, 185 wagens hooi, 4000 kilos beetwortels ; 2000 kilos gehakt stroo, 1400 hectoliters haver, 700 hectoliters gruis, 120 id. mais, 2000 kilos rijst enz.

— EEN VLIEGEND GASTHUIS. — De in Engeland genaturaliseerde Amerikaansche vlieger S. F. Cody heeft een vliegend gasthuis gemaakt. Te Alderschot werden Vrijdag de eerste proeven met den tweedekker van Cody genomen, die met alle instrumenten eener operatiezaal is toegerust.

De instrumenten voor het vliegtoestel zijn bijzonder met dit doel gemaakt. Het denkbeeld is naar welke plaats ook, onmiddellijk en in den kortsten tijd mogelijk geneeskundige hulp te kunnen brengen, vooral op plaatsen, die door gewone ambulanceni moeilijk te bereiken zijn. Tot de uitrusting behoort eene operatietafel, en alles wat de militaire geneesheeren op oorlogsterrein gebruiken. De werktuigen zijn van uitstekende hoedanigheid en zoo licht, dat zij met den geneesheer geen overlasting zijn van het vliegtuig.

DE BLIJDE INTREDE TE LUIK.

De Belgische Vorsten bij het uitkomen der Guilleminstatie. (Zie *Postrijder* van woensdag.)

BINNENLAND.

— EEN BEHEERIGHER van Schaarbeek ontving met de post een brietke, meldend dat het zijne huid zou kosten, zoo hij niet op eene aangeduide plaats 500 fr. neerlegde. De drankverkooper verwittigde de policie en legde tevens eene envelop gevuld met witte papierkens op gezegde plaats neer. En, terwijl een paar policieagenten de wacht hielden kwam een jongen van rond de 20 jaar de envelop weghalen. Maar de agenten haalden hem zelf weg en leverden hem aan het parket voor poging tot afpersing bij middel van doodsbedreiging.

— DE ZAAK FURNÉMONT. — Mevr. Furnémont heeft eene vraag tot echtscheiding tegen haren man, den gewezen socialistischen volksvertegenwoordiger, ingediend. Furnémont is voor donderdag, ten tweede male, bij den voorzitter der rechtbank ontboden, om van dezen eisch kennis te ontvangen.

—o— 1. De motors der automobielen « PIPE » zijn van eene wonderbare eenvoudigheid en zonder ruchtbaarheid. Autos Pipe, 192, steenweg van Bergen, Brussel.

— EEN OPSTOOTJE. — Sedert eenige dagen is er eene zekere gisting onder de soldaten die te Vilvoorde in de korrektie opgesloten zitten.

De gestralte soldaten zijn in drie afdeelingen ingedeeld.

De eerste bevat de soldaten die zich goed gedragen. Deze genieten eene betrekkelijk groote vrijheid.

De tweede kompagnie is veel minder goed.

De derde bevat al het uitschot der korrektie.

Maandag stoeg de tweede kompagnie tot muiten over.

Een vijftigtal soldaten zongen de Marseillaise en de Internationale.

Toen zij naar hunne cellen gedreven werden, sloegen zij wel drie honderd ruiten stuk.

Bedden werden vermield en de stroozakken vaneengetrokken.

Op de koer rukten de muiters eene bank uit, stampten er de deur van de kapel mede in en richtten nog al veel schade in de kapel aan, voornamelijk aan het spel. Er werd oorverdoovend geschreeuwd.

Te 9 ure 's avonds waren veel Vilvoordenaars in den omtrek der korrektie samengestroomd.

De gendarmen zijn ter plaats en bewaken de strook grond tusschen de Zenne en de vaart gelegen. De korrektie is bijna geheel door het water ingesloten.

—o— 2. De wielbanden der automobiel-voertuigen, vervaardigd door de Naamlooze Maatschappij « Werkhaiten « PIPE », verslijten veel minder, want zij hebben voor koetsen gemaakte enderen en voorruitgaande treinen. Autos Pipe, 192, Steenweg van Bergen, Brussel.

— MOORD TE DOCHERIE. — Gedurende ongeveer een jaar hadden August Coppée, mijnwerker, 19 jaar oud, en Angèle Piteux, 23 jaar, samengewoond te Charleroi.

Zij kregen onenigheid en einde Juni, alhoewel zij reeds stappen aangewend hadden om te trouwen vluchtte de jonge vrouw en ging met eenen anderen mijnwerker, Hubert Facq, te Marchienne-Docherie wonen.

Coppée zwoer zich te zullen wreken. Hij kocht een revolver en kogels, en Zondag ging hij op zoek naar zijne gewezen minnares.

Hij vond ze op het foorplein te Marchienne, doch daar er te veel volk was, besloot hij te wachten.

Rond 9 1/2 ure keerde het koppel huiswaarts. Eensklaps sprong Coppée voor hen, en loste een schot op de jonge vrouw. Deze werd in de borst getroffen en storte ten gronde. De kogel had het hart doorboord en de ongelukkige bleef op den slag dood. Coppée nam de vlucht.

De policie werd verwittigd en een paar uren

VOOR TWEE VADERS

TAFEREELEN

uit het leven der Pauzelijke Zouaven

20de vervolg

En nochtans, ondanks al hun lijden, blijven de helden van Castelfidardo opgeruimd : zij jokken met hunne ontberingen, met hunne armoede ; getuigen de regelen, die wij daareven uit den brief van Gustaal overschreven, en waarvan men bij zoovele andere zouaven den weerklank vindt.

En dan, welke gevoelens in al die godvruchtige jongelieden ! De martelaren van de eerste dagen der Kerk waren met geene schoonere bezield.

« Geen oozer had schrik, schreef de achttienjarige Pieter Laigneil, in den slag gewond. De Belgen zeiden : « Wij gaan toonen, dat wij Belgisch bloed in de aderen hebben ! » De Franschen zeiden : « Wij gaan toonen, dat wij zooveel waard zijn als de zouaven van ons land ! » — Zoo zijn de krijgers van den godsdienst ! En, na het gevecht, welke godsdienstigheid in die zelfde krijgers ! « Bidt voor mij, vader, moeder, broeders en zusters ; ik kan zelf niet veel bidden. »

« Een bal, schreef een andere Belg, M. de Résimont, van de lichte ruiterij, streek mij, evenals Mazzorati, die achter mij stond, langs den elleboog. De ballen deden mij niet schrikken ; ik was des morgens in de Santa Casa te Loreto ter H. Tafel geweest ; ik was bereid om te sterven. »

Inderdaad, zij vreesden niet te sterven, en de overlevenden achtten hunne makkers gelukkig, die op het slagveld den dood gevonden hadden. « Troosten wij ons, schreef Mastraeten, met de gedachte, dat zij voor de heiligste der zaken gestorven zijn : God heeft hen reeds gekroond ! »

Ja, voorwaar ! God heeft hen reeds gekroond ! Doch — roepen wij met Zijne Heiligheid uit — « wij kunnen nauwelijks onze tranen wederhouden, wanneer wij vernemen, hoevele dappere krijgslieden, hoevele uitgekozene jongelingen vooral, wier geloof en edel hart hen deed toesnellen ter verdediging van de tijdelijke macht der Roomsche Kerk, den dood vonden in dezen onrechtvaardigen en wreeden inval. Wij zijn pijnlijk getroffen over den rouw, die hunne familiën overdekt ! »

Dien rouw ! — een blik ten hooge, naar het vaderland der martelaars, moet hem milderen ! « Wij worden opgeheurd, sprak de glorierijke Pius verder, in de hoop, dat zij allen, die voor de zaak der Kerk een roemrijken dood stierven, dien eeuwigen vrede en die gelukzaligheid zullen bekomen, welke wij voor hen van God, den Beste, den Grootste, hebben afgesmeekt en nooit zullen nalaten at te smeeken.... »

XV

PUBBELE WRAAK

Het oneder was dus voorbijgetogen, doch de arme bloemen lagen verbrijzeld en verwelkt !

De heldhaftige bevelhebber der pauselijke soldaten, evenwel, had zijn stoutmoedig opzet ten uitvoer gebracht ; hij had — ofschoon slechts met een gering overblijfsel zijner dappere lagerschaar — zich eenen weg gebaand door den talloozen drom zijner vijanden, en nog voordat de avond gevallen was, bereikte hij de vesting van Ancona.

« Toen de Lamoricière zag, dat alles verloren was — zoo schreef onze edele landgenoot de Résimont — deed hij ons terugroepen. Wij waren alleen ongedeerd op het slagveld geblieven. Zoodra wij de order ontvangen hadden, vertrokken wij in rijen van twee naast elkander, en in vollen galop, om niet omsingeld te worden.

« De wegen waren onbruikbaar voor de ruiterij ; echter niets houdt ons tegen : wij vliegen over hagen en grachten, tot mijne groote verbazing ; drie of vier slechts van ons worden uit het zadel geworpen ; maar kwamen er heelhuids van af, met het enkel verlies hunner paarden.

« Wij kwamen weldra aan de zeekust, waar de Piemonteezen reeds de groote baan bezetteden, die wij moesten volgen. Langs achter zat, in den grootsten galop, ons een regiment lansiers op de hielen.

« Tusschen twee vuren gevangen en niet talrijk genoeg om de hoop te voeden, die massa's van vijanden overboop te werpen, sloten wij onze rangen dicht bij elkander achter den generaal, en wij renden het gebergte in. De wegen waren afgrijselijk. Wij moesten het zadel verlaten en onze paarden bij den toom leiden.

« Na eene uur van pijnlijken marsch, kwamen wij aan het klooster der Camaldulen, van waar wij het bombardement van Ancona konden hooren. Onze toestand was hachelijk : wij wisten niet, of Ancona langs het land belegerd werd, terugwijken was onmogelijk. Voorwaarts ! Wij kwamen aan zonder hindernis. »

Ondertusschen was het overige deel van het pauselijk leger naar Loreto achteruitgedeinsd, en Maria's tempel krielde weldra van de stervenden en de gewonden.

Moedige helden van het Christendom, die hier des morgens de sterkte hadden geput, om hunne marteling onverschrokken te gemoet te loopen, en die thans wederkeerden, om bij de Koningin der Martelaren opnieuw de kracht te zoeken, om in hunnen marteldood tot het einde toe sterk te blijven !

Moedige helden van het Christendom ! leeuwen en lammeren terzelfder tijd !

Leeuwen : hunne vijanden wisten er van te verhalen.

« Deze troepen, sprak Cialdini in zijn verslag aan generaal Cucchiari, hebben ons met eene ware woede aangevallen. Het gevecht was kort, maar hevig en bloedig ; wij hebben de velden een voor een moeten innemen. »

Lammeren : een verrukkend medelijden zou hen soms belet hebben, den doodenden kogel uit den loop huns geweers te laten ontsnappen. « Ach ! zeiden zij tot elkander, ik kan niet schieten op dat arm kind ginder ! Misschien heeft het eene moeder, die het zal beweenen ! Welk een ongeluk, zoo ik het ging dooden !... »

Ook Victor en zijne twee makkers hadden zich onderscheiden tusschen die leeuwen, tusschen die lammeren. Zij behoorden tot dezelfde compagnie en streden duchtig naast elkander.

Marten had waarheid gesproken : de vijand zou wel zien, dat hij geene weerlooze kudde schapen te slachten had. Voor zijn aandeel alleen was er eene menigte vijanden gevallen.

De reis scheen nog gegroeid te zijn in den strijd, zijn immer zoo kalme blik gloeide thans van een stralend vuur, zijn gespierde arm duidde telkens onvermijdelijk met de tromp van zijn geweer een nieuw offer aan, en zijn roer spuwde dood en vernieling in de vijandelijke rangen.

Victor en Jozef streden aan zijne beide zijden, en ook hunne wapens werden met zulke juistheid aangelegd, met zoo onwrikbaren arm losgeworpen, dat ieder schot een vijandelijken kruger nederplofte.

Het moedig drietal scheen met eene bovennatuurlijke kracht bezield. De kogels snorden hun om de ooren ; zij hoorden ol zagen niets dan de aanvallers. Meermaals had eene vijandelijke schaar de drie helden willen overrompelen ; telkens week men achteruit voor het doodend vuur, dat elken aanvaller begroette en ter aarde smeet.

Eindelijk toch moesten zij zich met hunne overige gezellen voor de overmacht des vijands ten onder geven.

Marten echter deinsde slechts langzaam en als stap voor stap achteruit : het was als kostte het hem moeite, de eenmaal ingenomen stellingen te verlaten.

Toen bij eindelijk de overige zouaven vervoegde, vond hij zijne twee vrienden niet meer weder.

— Jozef, Victor ? zuchtte hij smartelijk en op den toon van het zelfverwijt, ik heb u verlaten ! Moeder, moeder ! zal ik dan uw bevel van over hen te waken niet meer kunnen volbrengen ?...

En, zonder dralen snelde de moedige jongen voort, om, ware het mogelijk, ten koste zelfs zijns levens, den plicht van dankbaarheid te kwijten.

Ondertusschen waren Victor en Jozef, in de wanorde van den terugtocht, van hunne makkers gescheiden geworden. Zij waren juist buiten het bereik der vijandelijke kogels den zoom van een bosch genaderd, toen Jozef, het hoofd omwendende, zag, dat zij op korten afstand door twee Piemonteezen gevolgd werden. Onmogelijk door de vlucht te ontkomen : de vijanden, die snel aanliepen, waren maar eenige stappen meer verwijderd. Ten andere, de strijd zou niet ongelijk wezen.

— Victor ! riep Jozef ; te wapen ! wij zijn vervolgd.

Doch eer zij zich in tegenweer konden stellen, vielen hun reeds de twee soldaten met het staal op het lijf.

— Ha, laffe dwepers ! riep de eene ; ik heb u dus eindelijk gevonden. Hier dus is het uur der wraak !...

Het was Gennaro met zijn waardigen handlanger Orazio. Had de hel hen op het spoor der vrome vrijwilligers gebracht ?...

Hier ging thans een strijd om leven of dood beginnen.

Rondom was alles stil ; alleen in de verte hoorde men nog eenige geweerschoten knallen ; het Piemontesch leger was langs de tegenovergestelde zijde afgezakt.

Gennaro had Victor aangegrepen, Jozef streed tegen Orazio.

« Jozef voor u ; maar Victor ! Victor voor mij alleen ! » zoo had immers de woeste carbonaro aan zijnen vriend gezegd.

De beide zouaven verdedigden zich moedig. Jozef vooral leverde aan Orazio een duchtigen tegenkamper. De Piemontees mocht een vrij geoefend krijgsman wezen, elke toch zijner slagen werd zoo kundig afgeweerd, dat hij, trots al zijne listige aanvallen, nog niet 't minste hinder aan den dapperen jongeling had kunnen toebrengen.

Doch vreeselijk was het schouwspel, waar Victor en Gennaro de handelaars in waren. Victor ook had nog immer met goed gevolg gestreden, en Gennaro was woedend om de vruchteloosheid zijner pogingen. De oogen puilden den carbonaro uit zijn wekkend hoofd ; de aders waren hem dik op den schedel gezwollen ; zijn mond was krampachtig samengetrokken, en bijwijlen ontsnapte er een heesch gebrul uit zijnen gorgel, als het gebrul van een wild dier der woestijn.

De verdediging van den vromen Victor scheen echter allengskens in kracht af te nemen. De arme jongeling was doodelijk vermoeid, en het vuur, dat hem immer bezield had in den algemeenen strijd voor de kerk, scheen hem grootendeels te verlaten, thans, dat hij alleen voor zijn eigen behoud, en dit ten koste van de ziel zijns tegenstrevers, te kampen had. Wat maakte hem het leven, zoo hij het koopen moest met het eeuwig verderf van den ongelukkigen Gennaro ?...

En nochtans, er was een oogenblik, dat Gennaro, bij het onversaagde kampen, op den grond viel, en reeds blikkerde Victor's staal hem doodend boven het hoofd.... doch de edelhartige vrijwilliger trok ijzend zijnen arm terug.

— Nunziata, Stefino ! zuchtte hij. Zou ik uwen broeder vermoorden ?...

De carbonaro was opgesprongen ; hij had dien uitroep zijns vijands gehoord ; zijne razernij werd er nog door verdubbeld.

— Vermoorden ! loeide hij. Een zouaven moet immers dood vandag ?

En met nieuwe woede viel hij op den pauselijken vrijwilliger aan. Victor verdedigde zich nog slechts met moeite.

Ha, Gennaro ! is het uur uwer wraak dus inderdaad gekomen ?...

Van de andere zijde duurde de strijd immer voort. Jozef had zijnen vijand eindelijk eene breede wonde geslagen, doch het zien van zijn bloed hitste Orazio opnieuw aan. Zijn staal blikkert thans langs alle zijden, bedreigt den dapperen Van Dael langs alle zijden. Eensklaps guist er bloed over het gelaat van den pauselijken zouaaf : de Piemontees heeft hem aan het voorhoofd getroffen. Jozef zwijmelt een oogenblik, maar houdt zich moedig recht.

Doch daar weerklinkt een luide schreeuw, en even dra valt er een slag van eene geweerkolf zoo pletterend op het hoofd van Orazio neder, dat hij ter aarde rolt, terwijl eene gulp van zwart bloed uit zijnen mond borrelt. Zijne hersenpan was letterlijk verbrijzeld.

Het was Marten, die daar zoo pletseling met redding opdaagde.

Die onverwachte hulp was echter aan Gennaro niet ontsnapt. Moest zij zijne wraak nog eens verijdelen !...

[W. verv.]